

OTURUM 6: Sağlık ve İyi Oluş için Tasarımda oğulculuk

Oturum Başkanları

Dr. Öğr. Üyesi Aslı Günay, Koç Üniversitesi, Medya ve Görsel Sanatlar Bölümü

Doç. Dr. Aykut Coşkun, Koç Üniversitesi, Medya ve Görsel Sanatlar Bölümü

Doç. Dr. Asım Evren Yanta, Koç Üniversitesi, Medya ve Görsel Sanatlar Bölümü

“Sağlık ve iyi oluş için tasarım” alanındaki çalışmalar özellikle son on yıldır giderek artmakta. COVID-19 pandemisi, gündelik yaşamın farklı alanlarında sağlık ve iyi oluş için tasarım özömlerinin ve işbirliğinin önemini ve aciliyetini daha görünür kılmıştır. “Sağlık ve iyi oluş için tasarım” alanının öncelikli amacı, tasarım yoluyla bireylerin ve toplumların sağlıklarını desteklemeyi, yaşam kalitesini ve refahını artırmaktır.

Sağlık ve iyi oluşun çok boyutlu tanımı (örn. fiziksel, ruhsal, sosyal), sağlık deneyiminin çoklu paydaşları (örn. hasta, hasta bakıcı, sağlık profesyonelleri, tıp öğrencileri, sağlıklı birey, hayvanlar), içinde birçok alt sistemi barındıran sağlık sistemlerinin kompleks yapısı (örn. tıbbi cihaz, elektronik kayıt sistemleri, ilaç sanayi, sağlık sigortası sistemi, sağlık komüniteleri), sağlık ve iyi oluş için tasarımda çeşitli hareket noktaları (örn. kişisel sağlık teknolojileri, sağlık sistemi, sağlık eğitimi, hastane deneyimi, sağlıkta veri görselleştirmeleri) ve de hem sağlık hem tasarım alanında kullanılan yöntemlerin çeşitliliği bu alanda çalışan tasarımcılar ve tasarım araştırmacılarının çoğulcu bir yaklaşım benimsemesini gerektirir.

“Sağlık ve iyi oluş için tasarım” medikal anlamda hastalık-sağlık dikotomisinin ötesine geçmeyi işaret eder. Yukarıda da örneklenen bu geniş ve esnek sınırlar, çoğulcu yaklaşımla şekillendiği ölçüde kapsayıcı, etkili ve sürdürülebilir olabilir.

Bu amaç doğrultusunda sağlık ve iyi oluş için tasarım alanında çoğulcu bir biçimde düşünmeyi ve üretmeyi umuyoruz. Aşağıdaki olası sorular veya ötesine yönelik kavramsal, ampirik ve vaka çalışmalarınızı bekliyoruz.

1. Gelişen teknolojilerle birlikte tasarım, sağlık ve iyi oluş arasındaki çok yönlü ilişkiler nasıl şekillenmektedir?
2. Tasarım, çeşitli kullanıcı gruplarına sağlık ve iyi oluş ile ilgili beklentilerine ve deneyimlerine yönelik nasıl güç sağlayabilir?
3. Sağlık ve iyi oluş için tasarım süreçlerinde işbirliği yaklaşımları/yöntemleri nelerdir? Nasıl araçlar, beceriler ve yetkinliklerin bir araya gelmesine ihtiyaç vardır?
4. Sağlık hizmetlerine erişimdeki eşitsizlikler, biyopolitika, vb. konularda tasarımın/tasarımcının çok yönlü rolü ve sorumlulukları nedir?

Kaynakça

Calvo, R. A. ve Peters, D (2014). *Positive Computing: Technology for Wellbeing and Human Potential*. MIT Press.

Desmet, P. M. A. ve Pohlmeier, A. E. (2013) Positive Design: An Introduction to Design for Subjective Well-Being, *International Journal of Design*, 7(3), 5-19.

Petersman, A. ve Cain, R. (Ed.) (2019). *Design for Wellbeing An Applied Approach*. Routledge.

Pohlmeier A. E. (2017) How Design Can (Not) Support Human Flourishing. C. Proctor (Ed.) *Positive Psychology Interventions in Practice* içinde (235-255). Springer, Cham.

Pohlmeier, A. E. ve Desmet, P. M. A. (2017). From Good to the Greater Good. J. Chapman (Ed.) *The Routledge Handbook of Sustainable Product Design* içinde (469-486). Routledge.